

Indenrigs- og boligministeren (Kjærboel):

Det af det radikale venstre fremsatte forslag til ændring af folketingsvalgloven blev udførligt diskuteret i folketinget i marts måned. Diskussionen fandt sted i forbindelse med behandlingen af den samlede valglov, der skulle træde i kraft samtidig med den nye grundlov. Jeg er af den opfattelse, at det er principielt mindre heldigt, at man allerede nu skal tage denne diskussion op igen. Betingelserne for, at et parti kan få andel i tillægsmandaterne, bør ikke være genstand for diskussion efter hvert valg, men bør stå uændrede i flere år ad gangen. En udvikling kan selvfølgelig vise, at en regulering er nødvendig, men jeg tror ikke, der er nogen, der vil hævde, at forholdene er væsentligt ændrede fra marts måned til nu.

Den nye valglov indeholder i forhold til den gamle en skærpelse af betingelserne for, at et parti kan få andel i tillægsmandaterne, og denne skærpelse blev gennemført ud fra erfaringerne i de foregående årtier og erfaringerne fra andre lande. Jeg vil gerne pointere, at de nye regler netop ikke blev givet i anledning af en konkret situation, der var ikke tale om en lejlighedslovgivning. Vi vidste dengang ikke noget om, at Knud Kristensen ville danne sit eget parti, og at han ville få netop en sådan tilslutning, at skærpelsen ville ramme ham, men vi vidste, at man i andre lande havde høstet mindre gode erfaringer om overdreven partisplittelse. Vi vidste, at reglerne i den gamle valglov kunne give anledning til en sådan partisplittelse, og vi vidste, at vi havde haft et par tilfælde af nyopståede små partier, som ikke havde vist sig levedygtige, men som alligevel let kunne få en indflydelse, som ikke stod i forhold til deres vælgertilslutning, og var det ikke netop det, der ville have karakteriseret de uafhængiges stilling? Jeg skal ikke beskæftige mig med de uafhængiges betingelser for at opretholde livet, men det er klart, at en repræsentation for partiet yderligere ville have vanskeliggjort regeringens dannelse og regeringens muligheder for overhovedet at kunne arbejde, og det ville i den henseende have ligget på ganske samme måde, hvad enten regeringen havde været borgerlig eller socialdemokratisk. Der er derfor på baggrund af det, der er passeret, kun al mulig grund

til at sige, at denne skærpelse var nødvendig.

Nu vil modstanderne i det radikale venstre og retsforbundet o. s. v. sige, at det er uretfærdigt, at 59 000 vælgere ikke skal kunne opnå repræsentation i det danske folketing, og at de nye bestemmelsers egentlige formål er at sikre de bestående partier. En sådan tale er jo populær, men det forudsætter, at man er rede til at karakterisere det engelske, det svenske og det norske valgssystem og mange flere som uretfærdige og udemokratiske, en påstand, som man vel nok vil vige tilbage for. Den danske valglov, således som vi har den i dag, giver små partier større muligheder for repræsentation, end sådanne partier har i andre lande. Jeg må derfor fortsat være af den opfattelse, at den nye valglovs bestemmelser om adgang til tillægsmandater ikke går ud over, hvad hensynet til landets styreform, til demokratiets opretholdelse i dette land tillader, snarere tværtimod.

Nu har det radikale venstre givet bolden op til en fornyet diskussion, og den er vi rede til at deltage i, men jeg kan ikke frigøre mig for den tanke, at en ændring af de nye regler vil få karakter af en lejlighedslovgivning, en lovgivning, som alene bliver til under indtrykket af en forudgående begivenhed, der ved et tilfælde viste reglens betydning i dens fuldeste konsekvens. Talgrænser og datogrænser virker jo altid sådan, at en lille forskel fra grænsen føles uretfærdig. Sætter vi valglovens grænse til 50 000 stemmer, vil denne grænse tilsyneladende være uretfærdig overfor et parti, som får 49 000 stemmer ved et folketingsvalg.

Såvel den konservative ordfører som venstres ordfører påviste under valglovens behandling, at det radikale venstre havde haft lejlighed til på et tidligere tidspunkt at forhandle om affattelsen af § 43, men at det radikale venstre først på et meget sent tidspunkt kom i tanker om denne bestemmelses indhold. Som bekendt blev jo resultatet, at det fra radikal side fremsatte forslag efter navneopråb blev forkastet med 94 stemmer mod 30, medens 8 medlemmer undlod at stemme.

Jeg kan ikke tjene de ærede forslagstillere i at give det stillede forslag min